

Naziv Ugovora: Lov na znanje
Kodni broj: UP-02.1.2.01.0

Lov na znanje

UP.02.1.2.01.0068

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

E
S
F
UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

PROJEKTI KONZORCIJ

Nositelj: Lovačka
udruga Benkovac

Partner: Agencija za
ruralni razvoj Zadarske
županije AGRRA

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Klasifikacija

- Po lovnoj klasifikaciji divokoza pripada u divljač visokog lova
- Po tjelesnom pokrovu ubrajamo ih u dlakavu, a prema Zakonu o lovstvu u krupnu divljač zaštićenu lovostajom (naša autohtona divljač)
- Prema zoološkoj taksonomiji divokoza je divljač koja pripada razredu sisavaca (Mammalia), redu parnoprstaša (Artiodactyla), porodici šupljorožaca i vrsti divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

LOV NA ZNANJE

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Nazivlje

- Mužjaka nazivamo divojarac, ženku divokoza ili divlja koza, a mladunče jare ili divojarčić

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Rasprostranjenost

- Postojbina divokoze su planine Europe i Male Azije, drugim riječima njen je areal prirodnim granicama podijeljen na više odvojenih prostora
- Iz toga razloga neki autori govore i o više sojeva divokoza, poput alpske, pirenejske, balkanske, kavkaske, maloazijske, slovačke, karpatske i francuske
- U Republici Hrvatskoj divokoze nalazimo u dijelovima Gorskog kotara i Hrvatskog primorja
- Danas se između ostaloga divokoze mogu naći na poluotoku Pelješcu te na Risnjaku, Snježniku, Bukovoj gori, izvoru Kupe, Međuvrhu, Kobiljoj glavi i dr.

Divokoza (Rupicapra rupicapra)

Izgled i građa tijela

- Divokozin tjelesni ustroj odaje maksimalnu prilagođenost životu na izrazito teškim terenima
- Čvrsta i snažna građa daje joj veliku okretnost, gipkost, elastičnost i gracioznost pokreta
- Ljetna dlaka je svijetlo smeđa, pri čemu se od zatiljka duž leđa pruža po prst široka pruga mrko kestenjaste boje
- Zimi boja dlake varira od tamno kestenjaste do gotovo crne
- Obrazi, čelo i grlo su prljavo bijele boje

LOV NA ZNANJE

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Izgled i građa tijela

- Sa svake strane obraza pruža se po jedna tamna pruga od njuške, preko očiju pa sve do uški
- Hrbat je, od grebena do sapi obrastao dužom dlakom
- Ovu dlaku, nešto dužu u mužjaka nazivamo brada ili peraja
- Vrh peraje je često bijel pa izgleda kao da je posuta mrazom

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Izgled i građa tijela

Divokoze dosegnu visinu u grebenu do 80 cm, dužinu do 110 cm, a mužjaci mogu dostići masu do 40 kg

Ženke su lakše i u pravilu mase do 35 kg

Rep je dug do 8 cm

Divokoza (Rupicapra rupicapra)

Izgled i građa tijela

- Papci su crne boje sa ispupčenim tabanom
- Ovakav ustroj papaka omogućava bolje priljubljanje uz podlogu i samim time lakše i sigurnije kretanje po planinskom staništu
- Rožina papaka se vrlo brzo obnavlja
- Divokoze imaju po 32 stalna zuba
- Zubna formula je $I\ 0/3, C\ 0/1, P\ 3/3$ i $M\ 3/3$
- Stalni zubi izrastu i u potpunosti zamijene mliječne prethodnike tek sa 4 i pol godine

LOVNA ZNANJE

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Izgled i građa tijela

- Rogovlje nose oba spola
- Zbog svog karakterističnog izgleda rogove divokoza često nazivamo i kukama
- Kuke rastu cijeli život okomito na površinu čeone kosti
- Početkom drugog proljeća života rogovi narastu do 5 cm u visinu
- U drugoj godini rogovi narastu do 10 cm i počnu se savijati u kuke
- Nakon treće godine rast roga se usporava, a nakon 5 godine rožina se zatvori i priraste uz rožište

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Izgled i građa tijela

- Rogove mužjaka i ženke moguće je razlikovati prema debljini
- Tako su rogovi mužjaka redovito deblji pri bazi pa samim time i manje odmaknuti jedan od drugoga
- Osim prema debljini rogovi mužjaka se razlikuju i prema jačoj zavinutosti kuka, tako da bi linija povučena smjerom vrha kuke dosegla vrat ili okcipitalnu regiju lubanje, a u ženke greben ili leđnu liniju

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Izgled i građa tijela

- Rogovi jarca mogu izrasti do 27 cm u visinu, a u našim se uvjetima visina rogova od 16 cm smatra dobrom
- Nepravilnosti u rastu rogova su rijetke, obično je riječ o premalom razmaku rožišta, preusko postavljenim rogovima, neprirodno razmaknutim rogovima, a ponekad i o izrastanju rogu slične tvorbe na krivom mjestu
- Često dođe do prijeloma roga ili pak do zastoja u rastu u prvim godinama, što se pak kasnijim rastom više ne da nadoknaditi

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Mirisne žlijezde

- Iza uški mužjaka i ženki nalaze se mirisne žlijezde zvane zaušnjaci
- U sezoni parenja ove žlijezde nabreknu i izlučuju tvar neugodna mirisa
- To je posebno izraženo u jaraca

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Osjetila

- Sva osjetila divokoza su dobro razvijena
- Nešto slabije je razvijen vid, no i kao takav, vid je bolje razvijen negoli u jelenske divljači

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Ishrana

- Divokoze su biljojedi i glavninu ishrane im predstavljaju paša i brst
- Tijekom hranjenja redovito brste borovnice, brusnice, vrbe, johe, jele, klekovinu i tisu
- Od trava koje uzimaju, većina su aromatične planinske trave, a neke čak i ljekovite
- Pored navedenog divokoze uzimaju mahovinu, lišajeve i gljive te razne šumske plodove
- Divokoze kao pravi biljojedi očituju potrebe za unosom soli pa u lovištima koja gospodare sa divokozama treba planirati izgradnju solišta
- Dnevne potrebe za vodom divokoze namiruju uglavnom iz hrane i rose, ali u ljetnim mjesecima rado uzimaju ponuđenu vodu

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Životni prostor

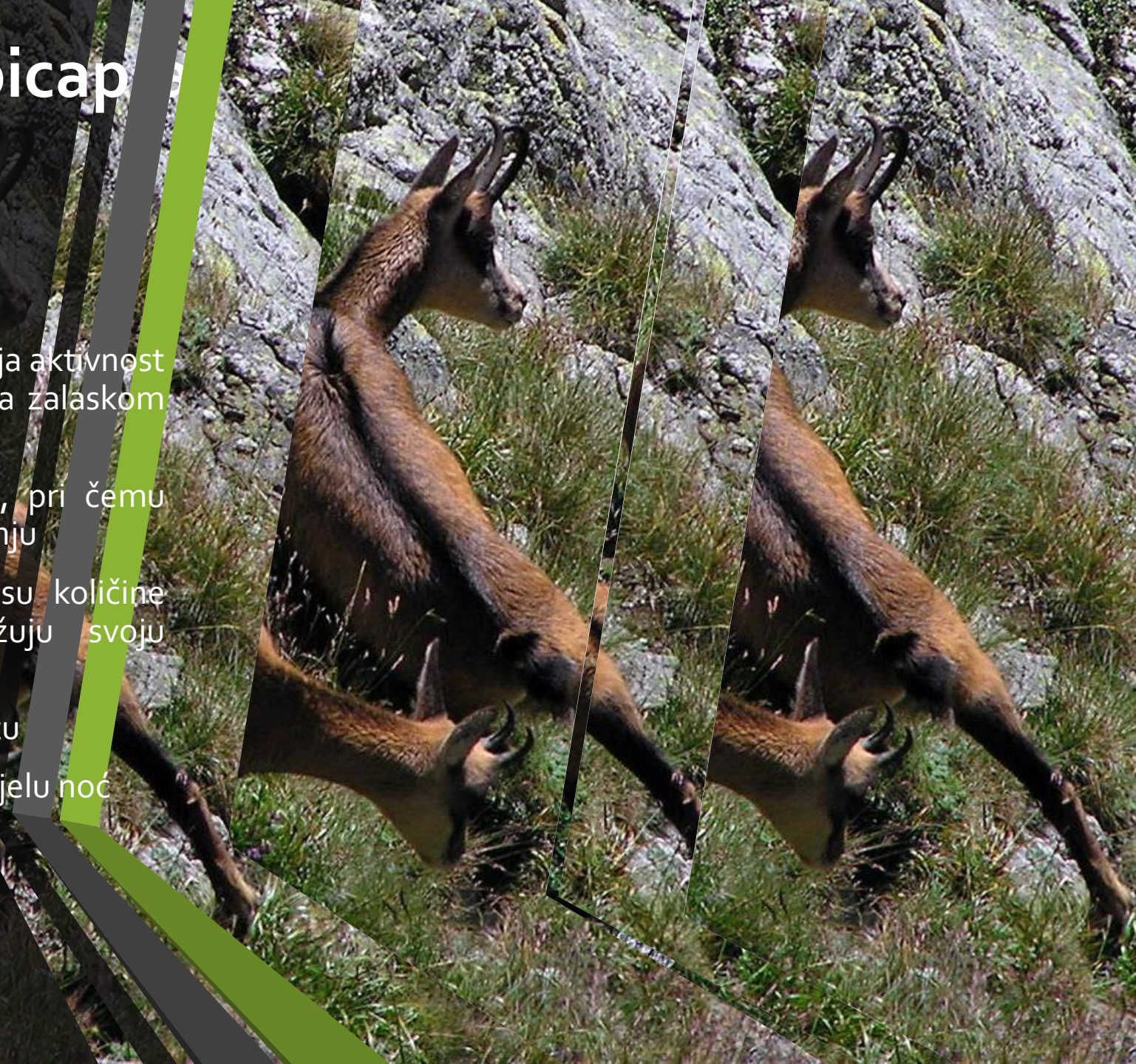
- Staništa divokoza su visoke planine oko granice šuma i uz zonu klekovine
- To su uglavnom područja na granici vegetacije i goleti, oko 1 000 metara nad morem
- U kasnu jesen pred zimu divokoze se povlače u niže dijelove planina gdje nalaze povoljnije klimatske i prehrambene uvjete
- Divokoze iz šumskih predjela su jače i teže od svojih srodnika koji stalno borave na goleti

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Aktivnosti

- Divokoze su izrazito dnevno aktivna divljač, čija aktivnost započinje još daleko prije svitanja, a završava zalaskom sunca
- Hrane se rano ujutro i kasno poslijepodne, pri čemu središnji dio dana provode u odmoru i preživljanju
- U jesen i zimi kad je dan kratak i kada su količine dostupne hrane male, divokoze produžuju svoju aktivnost na cijeli dan
- Noć uvijek provode na sigurnu i skrovitu mjestu
- S izabrane noćne loge, divokoza se ne miče cijelu noć

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Način života

- Ženke, jarad i mladi jarci žive u krdima
- Odrasli jarci redovito žive odvojeno
- Tijekom ljeta se stari jarci spuštaju u niže predjele gdje žive vrlo skrovitim načinom života

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Razmnožavanje

- Sezona parenja divokoza ili prsk započinje u mjesecu studenom i traje do polovine prosinca
- U vrijeme parenja stari mužjaci prilaze krdimama i žestoko se bore za ženke
- Mužjaci pobjednici okupljaju krda ženki s kojima se pare i brane ih od drugih mužjaka
- Graviditet u divokoza traje oko 22 tjedna, tako da u mjesecu svibnju ženka ožari jedno ili dva jareta
- Jare siše sve do kraja zime, dakle za i nakon sezone parenja
- Spolna zrelost nastupa sa navršene tri godine života

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Životni vijek

- U pravilu divokoze dožive do 20 godina, no zabilježeni su slučajevi odstrjela i starijih grla

Divokoza (Rupicapra rupicapra)

Bolesti i neprijatelji

- Najvažnije bolesti divokoza su zarazna sljepoća, papilomatoza i šuga
- Također kao i za sve prisutna je opasnost od larvalnih stadija trakavica ili metacestodoza
- Prirodni neprijatelji divokoza su ris, vuk, suri orao, lisica i kune
- Pri tome je ris najopasniji prirodni neprijatelj divokoza
- Razlozi za to leže u njegovoj velikoj sposobnosti savladavanja teško prohodnih terena i načinu lova, zasjedama
- Naime, divokoze su vrsni i ustrajni trkači pa ih je lakše uloviti iz zasjede negoli dugotrajnim gonjenjem

LOV NA ZNANJE

Divokoza (*Rupicapra rupicapra*)

Bolesti i neprijatelji

- Posebnu opasnost ris je predstavljao nakon ponovnog naseljavanja na naše prostore, kada divokoze još nisu bile naviknute na njegovu prisutnost
- Za razliku od njega vuk je opasan samo pri visokom snijegu kada se divokoze otežano kreću
- Suri orao predstavlja prijetnju za jarad koju može odnijeti, ali ponekad i za godišnjake koje naletima na glavu nastoji oboriti u ponor
- Ostali predstavljaju opasnost isključivo za jarad

Divokoza (Rupicapra rupicapra)

Gubitci

- Određeni gubici divokoza mogu nastati uslijed snježnih lavina, dubokih nanosa snijega i sličnih nepogoda

Hvala na pažnji

Program socijalnog uključivanja 2

2. Modul

AGRRA, Senad Salihović, mag.ing.agr.

senad.salihovic@agrra.hr

Osnovne informacije

Razdoblje provedbe

- 03. travnja 2020. godine - 03. travnja 2022. godine

Područje provedbe

- Grad Benkovac

Ukupna vrijednost

- 1.155.802,00 HRK (100% bespovratna sredstva)